

Väliskiiritusravi ja medikamentoosne ravi onkoloogias

Marju Kase – Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts

Pahaloomulised kasvaja on südame- ja veresoonkonna haiguste kõrval üheks peamiseks haigestumuse ja suremuse põhjuseks Euroopas. Igal aastal diagnoositakse Euroopas vähkkasvaja ligikaudu 3 miljonil inimesel, nendest 7000 inimesel Eestis. Enamik patsiente, kellel pahaloomuline kasvaja avastatakse, on üle 65 aasta vanad. Rahvastiku vananemise tõttu vähki haigestumus pidevalt kasvab, mistõttu onkoloogilise ravi vajadus suureneb igal aastal.

Vähiravis kasutatakse põhiliselt kolme meetodit: kirurgiline ravi, kiiritusravi ning süsteemne medikamentoosne ravi. Kui operatiivse raviga tegelevad kirurgiliste erialade esindajad (nt üldkirurgid, uroloogid, günekoloogid), siis kiiritusravi ja medikamentoosne ravi on onkoloogide põhiline tegevusvaldkond.

Raamat „Väliskiiritusravi ja medikamentoosne ravi onkoloogias“ on mõeldud õppevahendiks Tartu Ülikooli arstiteaduskonna neljanda kursuse üliõpilastele, sissejuhatusseks õpinguid alustavatele onkoloogiarezydentidele, samuti kõikidele teistele, kes tunnevad huvi kliinilises onkoloogias kasutatavate ravimeetodite vastu. Raamat annab põhjaliku ülevaate väliskiiritusravist, medikamentoossest ravist ning väliskiiritusravi ja medikamentoosse

ravi samaaegsest kombinatsioonist ehk radiokemoterapiast.

Esimeses peatükis on käsitletud väliskiiritusravi aluseks olevat radiobioloogiat, väliskiiritusravimasina (lineaarkiirendi) tööpõhimõtet, väliskiiritusravi planeerimist ning selle ravimeetodi kliinilist kasutust. Teises peatükis on kirjeldatud medikamentoosse vähiravi olemust ning selle kliinilisi näidustusi. Kolmandas, radiokemoterapiat käsitlevas peatükis on toodud kombineeritud ravimeetodi bioloogilised alused ning samuti selle rakendusvaldkonnad onkoloogias.

Viimases peatükis on näidatud, et nüüdisaegset väliskiiritusravi ei ole onkoloogidel võimalik rakendada ilma heade teadmisteta ja suure kliinilise kogemusega medikamentoosse vähiravi valdkonnas. Radiokemoterapia rajaneb tugevatel bioloogilistel alustel ning liialdamata saab väita, et suur osa viimastel aastakümnetel onkoloogias aset leidnud edusammudest on tingitud just selle ravimeetodi juurutamisest. Seetõttu võib julgelt väita, et praegu kasutatav ja ka tuleviku onkospetsiifiline ravi on kombineeritud ja mitmeliigiline.

Raamat „Väliskiiritusravi ja medikamentoosne ravi onkoloogias“ on esimene eestikeelne õppevahend, kus on käsitletud tänapäevast kiiritusravi ning kiiritusravi ja medikamentoosse ravi kombineerimist. Lisaks eelnevale väärrib mainimist, et õpikus kasutatud terminid on vastavuses pika töö tulemusel valminud meditsiinifüüsika terminoloogia inglise-eesti sõnastikuga (<http://www.ut.ee/BM/MFS/>) ning seetõttu on raamat esimene katse ühtlustada erialaga seotud sõnakasutust.

Õpiku on heaks kiitnud onkoloogia eriala (kiiritus- ja keemiaravi mõistes) esindav Eesti Kliiniliste Onkoloogide Selts (EKOS), kes toetas ka raamatu ilmumist värvilise trüki-versioonina.